

Arton av partiernas toppkandidater svarade på tidskriften Författarens enkät.

FRÅGA SOM SPLITTRAR | Sverige är representerat i arton av EU-parlamentets tjugo olika utskott. I utskottet för Kultur och utbildning lyser de svenska politiker-
na däremot med sin frånvaro. I topp ligger istället kulturnationer som Frankrike och Tyskland med nio respektive sju delegater vardera. Av de nordiska länderna är Finland bäst på EU-kultur, med Danmark på en klar andraplats. Är kulturen rentav en icke-fråga för de svenska EU-parlamentarikerna? Vi ställde frågan som både splittrar och förenar de politiska partierna, från vänster till höger. ▶

Lars Adaktusson (KD):

– Inga, jag och mitt parti anser inte att kulturpolitiken hör hemma på EU-nivå. Däremot har EU en viktig funktion i att samordna lagstiftning inom vissa områden, även områden som påverkar kulturen, exempelvis upphovsrättslagstiftningen.

Amelia Andersdotter (PP):

– Jag har förstått att en av de mest relevanta kulturpolitiska frågorna att driva i EU-parlamentet faktiskt kan vara att se till att kulturfonderna på europeisk nivå kan fördelas direkt via landsting istället för att ta omvägen runt nationella regeringar. På det sättet kan man också stödja regionalt samarbete på landstingsnivå i olika länder vilket jag tycker verkar bra. Det flyttar också viss makt från EU närmare dem som behöver kulturstödet.

Malin Björk (V):

– Kulturen är en grundpelare för ett välmående samhälle. På EU-nivå tenderar diskussionen ofta att handla om hur kulturen kan bidra till tillväxt, och visst kan den göra det, men kulturen har ett värde i sig självt. EU bidrar också ofta till kulturprojekt som syftar till att skapa en »europaisk kultur«, vilket vi i Vänsterpartiet tycker är sorgligt. Jag kommer att verka för mångfald i kulturpolitiken och framförallt för ett fritt och oberoende kulturskapande.

Peter Eriksson (MP):

– En viktig kulturpolitisk fråga, med koppling till upphovsrätten, är att hitta

en bra balans mellan kulturarbetarnas rätt till en rimlig ersättning och människors möjligheter till kulturspridning och kulturkonsumtion.

Fredrick Federley (C):

– Kultur kan bidra till att skapa nya mötesplatser och krympa avståndet mellan människor i Europa. Jag kommer att arbeta för att stödja initiativ på europeisk nivå, men hålla en tydlig armlängds avstånd mellan kulturens innehåll och politikens pekpinar. Kulturpolitiken ska syfta till att ge förutsättningar för kulturen att utvecklas. EU-parlamentet bör vara försiktigt med att bedriva kulturpolitik eftersom vi behöver en kul-

turpolitik som styr mindre. Som »decentralist« vill jag gärna se att mer av kulturpolitiken decentraliseras. Jag vill att beslut ska fattas så nära människor som möjligt, därför bör kulturpolitiken i största utsträckning hanteras på lokal eller regional nivå.

Christofer Fjellner (M):

– EU kan genom den fria rörligheten göra mycket för att underlätta för kultur att röra sig över gränserna. Jag driver på hårt för en så kallad »digital inre marknad«, som i princip går ut på att du bara ska behöva söka licens i ett land för att få verka i alla 28 medlemsländer. Därtill har EU ett viktigt uppdrag i att säkra

bland annat ordets frihet i medlemsländerna och globalt i kontakterna med omvärlden.

Mikael Gustafsson (V):

– Välfärdssamhället behöver ett rikt kulturliv. Vi är starka motståndare till en kulturpolitik på EU-nivå. Vårt kulturpolitiska arbete inom EU går därför i stor utsträckning ut på att förhindra att fler beslut om kulturpolitiken tas på EU-nivå. Undantaget är direktivet om återförande av kulturarv, som till sin natur ska hantearas på internationell nivå.

EU har en viss tendens att alltför ofta vilja lägga sig i inte bara beslut om ramar och grundläggande utgångspunkter för kulturpo-

»Vilka kulturpolitiska frågor kommer du att driva i EU?«

litiken. Ibland vill man också besluta om vilken konst och kultur som ska erhålla stöd. Detta skiljer sig markant från den svenska principen om armlängds avstånd.

Jytte Guteland (S):

– Kulturpolitiken är alltid viktig, men fyller en extra stor demokratisk roll i tider då samhället är utsatt för kriser och nedskärningar. Det är viktigt att det finns en fungerande gemensam europeisk kulturpolitik som stöd till den nationella politiken (som ju har huvudansvaret för kulturen) nu när EU-medlemsländerna själva tvingas nedprioritera kulturpolitik på grund av ekonomisk kris och lågkonjunktur.

Inte minst mot denna bakgrund har vi inom den socialdemokratiska partigruppen varit pådrivande i arbetet med »Kreativa Europa«, EU:s nya kultur- och mediaprogram. »Kreativa Europa« samlar olika media- och kulturprogram i ett gemensamt ramverk med bättre och tydligare finansiering. Överenskommelsen är en kompromiss utifrån många olika intressen och innehåller som sådan ett antal mer eller mindre bra inslag. Vi välkomnar särskilt att man ska stärka främjandet av det europeiska kulturarvet, öka tillgängligheten till kultur för unga och underrepresenterade grupper, samt att man understryker den kulturella mångfalden i Europa. Det sistnämnda är helt grundläggande i EU:s arbete för att konst och kultur ska kunna bidra till att skapa ett rikare samhälle att leva i.

Under kommande mandatperiod i Europaparlamentet vill vi främst arbeta för en

kulturpolitik som är gränsöverskridande och som bidrar till förbättring av kunskaperna om, och spridning av kultur, skydd och främjande av kulturell och språklig mångfald, och bevarande och skydd av kulturarvet, kulturutbyte och konstnärligt skapande i Europa.

EU bör fokusera på att ge stöd och bidrag till kulturprojekt som bygger på ett samarbete mellan deltagare i flera EU-länder. Projekt som kan bidra till utveckling i flera länder och har en så kallad »europeisk dimension«.

Vi kommer även att fortsätta driva frågor om upphovsrätt, då en viktig del av kulturpolitikens uppgift är att garantera konstens och konstnärernas frihet. Men

sättningarna för kulturlivet genom att bidra till utvecklingen av moderna media.

Kent Johansson (C):

– Kulturpolitik bedrivs bäst på lokal, regional eller nationell nivå och är inte en huvuduppgift för Europaparlamentet. Men EU kan spela en viktig, understödjande roll och jag vill till exempel se fler och bredare utbytesprogram mellan länder och regioner. Jag tycker också att vi kan bli bättre på att lyfta grundläggande värderingar och rättigheter – fredstanken, tolerans, mångfald – genom samarbete på kulturområdet. Ett exempel är de europeiska kulturhuvudstäderna som roterar

drivits aktivt och kommer att fortsätta drivas aktivt rör momsens på digitala böcker och andra medier. EU:s momsdirektiv behöver justeras. För fysiska böcker, tidningar och tidskrifter har varje EU-land rätt att tillämpa den lägsta momsatsen. I Sverige ligger den på sex procent. För digitala böcker, tidningar och tidskrifter är detta dock inte tillåtet. I Sverige hamnar momsens på digitala publikationer därför på 25 procent. Detta är orimligt. Vi ser det som självklart att den lägre momsatsen även ska kunna tillämpas för digitala medier. Momsdirektivet håller för tillfället på att ses över. Vi vill att denna förändring görs

»EU är inte avsett att utgöra ett kulturellt sammanhängande område, utan att värna mångfaldigheten. Vi bör därför frimodigt representera vår egen kulturpolitiska strategi, våra olika värderingar och våra originella synpunkter i de sammanhang EU:s kulturpolitik avgörs.«

Hannu Takkula (C) är en av två finländska delegater i EU:s kulturutskott där han även är koordinator för ALDE (Alliansen liberaler och demokrater för Europa).

den digitala kommunikationstekniken har även skapat nya förutsättningar och utmaningar för mötet mellan konsten och publiken. Dessa vill vi möta genom en utvecklad och stärkt upphovsrätt.

Gunnar Hökmark (M):

– En samordnad lagstiftning till skydd för intellektuell äganderätt inom EU. Jag vill också förbättra förut-

varje år. Det initiativet har varit en stor framgång och är något vi kan utveckla än mer.

Olle Ludvigsson (S):

– Vi socialdemokrater står fast vid att kulturpolitiken främst är en nationell angelägenhet. Men det är viktigt att det finns en gemensamt fungerande europeisk kulturpolitik som stöd till den nationella politiken.

En specifik fråga som vi

så snabbt som möjligt inom ramen för den översynen.

Isabella Lövin (MP):

– Det är viktigt att värna den smala kulturen, underlätta bland annat för litteratur på de mindre europeiska språken att nå ut. Kultur som demokratibärare är inte minst viktigt. När det gäller nya digitala medier gäller att hitta en balans mellan tillgängligheten som är så viktig

för demokratins utveckling, och kulturskaparnas rätt till ersättning för sitt arbete.

Marit Paulsen (FP):

– Mitt politiska huvudfokus för kommande mandatperiod ligger främst på frågor som är relaterade till jordbruk, landsbygd, miljö och klimat. Mer specifikt handlar det om djurskydd och djurhälsa, växtförädling, ett kretslopp av näringsämnen mellan stad och land samt antibiotikaresistens (särskilt länken mellan djurhälsa och folkhälsa). Detta kommer givetvis inte att hindra mig från att agera i kulturfrågor i de situationer som kan uppkomma, exempelvis vid omröstningar i plenum.

Jasenko Selimović (FP):

– 1: En gemensam public service alternativt en EU-kanal i redan existerande bolag. 2: Momsfrågan. 3: Utbyte av kvalitetskultur.

Marita Ulvskog (S):

– Kulturlivet och kulturpolitiken har drabbats hårt av den eurokris som många EU-länder fortfarande är mitt uppe i. Teatrar stängs, museer går på halvfart, kulturarv kan inte tas om hand, konstnärer, musiker, författare, filmare, skådespelare och andra får inga jobb, inga uppdrag. Det finns förstås ändå kulturutövare som fortsätter att producera sig. Men de är betydligt färre.

Massarbetslösheten i Europa leder i sin tur till sociala kriser och påfrestningar på demokratin. Det märks bland annat i att

högerextrema partier tar allt större plats i flera av EU:s medlemsländer. Också detta påverkar synen på och möjligheten att utöva kultur.

Den stora uppgiften under de kommande åren måste därmed, tror jag, handla om att vända på den ekonomiska utvecklingen och trycka tillbaka arbetslösheten.

De mer avgränsade kulturpolitiska frågor som EU har inflytande över är exempelvis de fonder som kan användas för bevarande och digitalisering av kulturarvet, översättningar av litteratur, arrangemanget av kulturhuvudstadsåret, europeiska filmpriset, försvaret av public service och vissa momsfrågor plus vissa upphovsrättsliga frågor.

Under nästkommande mandatperiod är det försvaret av kulturen och den kulturella och språkliga mångfalden som står i centrum. Vi kommer också fortsätta att driva frågan om en stärkt upphovsrätt och en sänkning av momsen på bland annat e-böcker och digitala medier.

Cecilia Wikström (FP):

– Den mest relevanta kulturrelaterade fråga som till stor del ligger på EU:s bord är upphovsrättsfrågan. Detta gäller upphovsrätten specifikt, men vi arbetar också med immaterialrätt i mer generella termer. Jag har själv jobbat väldigt mycket med detta och här finns verkligen en hel del intressanta framtidsfrågor. Nästa mandatperiod väntas för övrigt stora reformer av den europeiska upphovsrätten. Presstödet påverkas visserligen i någon mån av statsstödsreglerna, men jag uppfattar inte presstödet i sig

som en »EU-fråga«. Det handlar snarast om hur ett omfattande regelverk ska appliceras på ett begränsat område.

När det gäller mediapolitiken så finns det en del direktiv och liknande på EU-nivå (flera av dessa vill folkpartiet återföra till nationell nivå) men inget omfattande. Tryck- och yttrandefrihetsfrågor är också viktiga och här har EU en viktig roll att spela. Jag var själv exempelvis ansvarig rapportör för ett betänkande om så kallad förtalsturism.

Den viktigaste anledningen att rösta i EU-valet är att detta är ett parlament med reell makt över frågor som rör vår vardag och utvecklingen i Europa. Europaparlamentet har sedan Lissabonfördraget antogs medbeslutande på i stort sett alla områden.

Grundfrågan i valet handlar om vilket EU vi vill se i framtiden: ett fördjupat samarbete där vi ännu mer söker gemensamma svar och gemensamma lösningar på de problem som är gränsöverskridande och som vi alla delar, eller inte. För mig är valet enkelt. Jag tror på möjligheterna Europa och jag tror att vi bäst möter framtiden i en globaliserad värld tillsammans. Det är inte så att varje land bäst klarar sig på egen hand i en globaliserad värld. Nationalism, protektionism, främlingsfientlighet och kulturell enkelspårighet tillhör en förgången tid och borde förpassas till historiens mörka vrå. Det är tillsammans som vi kan vara starka och hävda vår konkurrenskraft, bland annat med vår kulturella mångfald och diversifiering. Den som inte röstar lämnar fältet fritt åt exempelvis Sverigedemokrater, som öppet deklarerat att de ska samarbeta med

Europas xenofoba mörkerkrafter.

Kristina Winberg (SD):

– Vi anser att den europeiska kulturpolitiken ska bedrivas med största möjliga respekt för skattebetalarnas pengar, medlemsstaternas suveränitet och nationernas kulturella särarter. Således kommer vi främst att verka för att den svenska kulturpolitiken stannar kvar i Sverige där den hör hemma.

Kristina Yngwe (C):

– Jag tycker att det största ansvaret för kulturpolitik bör ligga på nationell nivå, men att det finns vissa kulturfrågor, till exempel fri rörlighet för digitala kulturtjänster samt utbyte mellan medlemsstaterna för ökad förståelse för varandras kultur, som bör ligga på EU-nivå. Mitt fokus kommer bland annat ligga på landsbygdens utveckling och hållbar matproduktion, så en kulturrelaterad fråga blir ju i så fall att stärka landsbygden bland annat genom att skapa förutsättningar för regional matkultur.

FOTORÄTTIGHETER (FÖREGÅENDE UPPSLAG): FREDRIK HJERLING, PER HANSTORP, PER JOHANSSON/PROCARD AB, ANNA HÄLLÄMS, MARTIN ADOLFSSON, KALLE LARSSON, KRISTDEMOKRATERNA, SVERIGES RIKSDAG, SOCIALDEMOKRATERNA.